

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **P. Ł.**,
skazanego za czyny z art. 279 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 3 września 2021 r.,
w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji obrońcy skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 6 marca 2020 r., sygn. akt IV Ka [...],
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w T. z dnia 4 lutego 2019 r., sygn. akt. II K [...],

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. obciążyć skazanego P. Ł. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2019 r., sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy w T. uznał P. Ł. za winnego osiemdziesięciu czterech czynów zakwalifikowanych z art. 279 § 1 k.k., przy czym niektóre z tych czynów zostały zakwalifikowane jako usiłowanie kradzieży z włamaniem, niektóre zaś jako czynu z art. 279 § 1 w zb. z art. 288 § 1 k.k. lub z art. 279 § 1 w zb. z art. 275 § 1 k.k. (pkt A.1 wyroku), wymierzając mu karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 700 stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych (pkt A.2 wyroku). Sąd orzekł także obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych (pkt A.4-80).

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońcę P. Ł. i prokuratora. Obrońca zaskarżył wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o karze, zarzucając mu:

- „1. obrazę prawa materialnego art. 12 § 1 k.k. przez niezastosowanie;
2. obrazę prawa materialnego art. 60 § 1 pkt 2 k.k. lub art. 60 § 3 k.k. przez niezastosowanie;
3. obrazę prawa materialnego art. 53 § 1 k.k. dyrektyw sędziowskiego wymiaru kary przez niezastosowanie i nieuwzględnienie przy jej wymiarze wszystkich okoliczności z zakresu warunków i właściwości osobistych oskarżonego, w szczególności dotyczących jego obecnego trybu życia, poczynionych starań w kierunku zadośćuczynienia obowiązкови naprawienia szkody, postawy zaprezentowanej w toku postępowania;
4. z ostrożności procesowej [...] rażącą niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu kar pozbawienia wolności (jednostkowych i łącznej) nadmiernie surowej, jak również wymierzenie kary grzywny w nadmiernej wysokości”.

W oparciu o tak postawione zarzuty obrońca wniósł o „zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby oraz kary grzywny w rozmiarze realnie możliwym do uiszczania przez oskarżonego”.

Prokurator zaskarżył wyrok Sądu I instancji w odniesieniu do P. Ł. w zakresie rozstrzygnięcia o karze i środkach karnych i zarzucił mu „rażącą niewspółmierność [...] kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy oraz kary łącznej 700 (siedmiuset) stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej w kwocie 20 (dwudziestu) złotych, jawiącej się jako rażąco łagodnej, co wynikało z nienależytego uwzględnienia przez sąd I instancji okoliczności obciążających oskarżonego P. Ł., w szczególności wysokiego stopnia społecznej szkodliwości czynu, ilości popełnionych czynów – 84, wielokrotności naruszenia kilku przepisów ustawy, chroniących istotne dobra prawne oraz uprzednią, wielokrotną karalność oskarżonego, a co za tym idzie zupełny brak poszanowania obowiązujących norm prawnych, co powoduje, iż wymierzona oskarżonemu kara nie spełnia ustawowych celów zapobiegawczych i wychowawczych jakie ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego oraz potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, natomiast wymienione

okoliczności przemawiają za orzeczeniem surowej kary pozbawienia wolności”, a w konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie P. Ł. kary 5 lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 6 marca 2020 r., sygn. akt IV Ka [...], w odniesieniu do P. Ł. wyrok Sądu I instancji został zmieniony w ten sposób, że zwiększono wymierzoną wobec niego karę łączną do 5 lat pozbawienia wolności (pkt II.a), w pozostałym zakresie utrzymano tenże wyrok w mocy (pkt III).

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył przywołany wyrok w całości, stawiając następujące zarzuty kasacyjne:

„1. rażące naruszenie prawa karnego materialnego, mające wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie:

- a) obrazę prawa materialnego art. 60 § 3 k.k. przez błędne stwierdzenie, iż formalnie wobec ujawnienia przez skazanego informacji o jednym współdziałającym sprawcy zastosowanie tego przepisu było niemożliwe,
- b) obrazę prawa materialnego art. 60 § 4 k.k. przez brak rozważenia czy istniała podstawa do nadzwyczajnego złagodzenia kary wobec skazanego, który ujawnił przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności przekraczającą 5 lat,

2. rażące naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku polegające na:

- a) obrazie prawa procesowego art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 4 k.p.k. przez nieuwzględnienie ujawnionych w toku postępowania okoliczności korzystnych dla skazanego P. Ł., w szczególności okoliczności dotyczących jego zachowania po popełnieniu przestępstwa i starań o naprawienie szkody,
- b) obrazie prawa procesowego art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. przez błędną ocenę dowodu z wyjaśnień P. Ł., w następstwie błędne uznanie, iż zastosowanie art. 12 § 1 k.k. w rozważanym przypadku było nieuzasadnione”. W następstwie powyższego wniósł o „uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w części dotyczącej P. Ł. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w T. wniosk o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co pozwoliło na jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Oczywiście bezzasadny jest zarzut 1a kasacji, dotyczący rażącego naruszenia art. 60 § 3 k.k. Ustosunkowując się do zarzutu zawartego w apelacji, Sąd Okręgowy wyjaśnił, dlaczego w sprawie instytucja uregulowana w tym przepisie nie mogła znaleźć zastosowania. Wskazał w tym względzie na dwie okoliczności, z których każda samodzielnie wyłączała zastosowanie tego przepisu. Po pierwsze, status tzw. małego świadka koronnego może uzyskać tylko osoba, która dopuściła się poszczególnych przestępstw współdziałając każdorazowo przynajmniej z dwiema osobami. Ten pogląd Sądu Okręgowego nie budzi wątpliwości Sądu Najwyższego. Znajduje też potwierdzenie w dotychczasowym orzecznictwie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 1999 r., I KZP 38/98, OSNKW 1999, z. 3-4, poz. 12). Nie zmienia sytuacji prawnej skazanego powołane w uzasadnieniu kasacji wskazanie przez P. Ł. odbiorcy skradzionego mienia. Użyte w art. 60 § 3 k.k. pojęcie „współdziałającego z innymi osobami w popełnieniu przestępstwa” nie obejmuje bowiem osób, których przestępstwo pozostaje jedynie w ścisłym związku z przestępstwem innych sprawców (np. umyślne paserstwo – art. 291 § 1 k.k.; por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 czerwca 2005 r., II AKa 107/05). Po drugie, Sąd Okręgowy stwierdził, że skazany nie spełnił także drugiego warunku zastosowania art. 60 § 3 k.k., mianowicie ujawnienia wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacji dotyczących osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotnych okoliczności jego popełnienia. To ustalenie Sądu I instancji, zaaprobowane przez Sąd odwoławczy, nie jest bezpodstawne i znajduje potwierdzenie w aktach sprawy, w szczególności analizie postawy procesowej skazanego i jego wyjaśnień złożonych w postępowaniu przygotowawczym.

Zarzut 1b kasacji (rażącego naruszenia art. 60 § 4 k.k.) także jest oczywiście bezzasadny. Zarzut obrazy prawa materialnego może być zasadny tylko wówczas,

gdy dotyczy zastosowania lub niezastosowania przepisu zobowiązującego sąd do jego bezwzględnego respektowania. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego wówczas, gdy ustawa dopuszcza tylko możliwość zastosowania bądź niezastosowania określonego przepisu. Bez żadnych wątpliwości art. 60 § 4 k.p.k. ma charakter fakultatywny („...sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary...”), a więc nie ma możliwości rażącej obrazy tego przepisu poprzez jego zastosowanie lub niezastosowanie, albowiem jest to w pełni zależne od decyzji konkretnego Sądu w realiach danej sprawy.

Szersze spojrzenie na wskazany zarzut kasacyjny prowadzi do wniosku, że na skutek orzeczenia surowszej sankcji karnej przez Sąd odwoławczy przez istotne podwyższenie kary łącznej pozbawienia wolności, skarżący wszelkimi możliwymi sposobami próbuje dążyć do jej złagodzenia. W apelacji obrońca skazanego kwestionował niezastosowanie „art. 60 § 1 pkt 2 k.k. lub art. 60 § 3 k.k.” i w sytuacji, gdy Sąd odwoławczy prawidłowo stwierdził, że te przepisy nie mogą mieć zastosowania w stosunku do P. Ł., na etapie kasacji podjął próbę kwestionowania wymiaru kary przez pryzmat art. 60 § 4 k.k. Argument za tym, że skarżący kwestionuje po prostu wymierzoną skazanemu karę wyłania się bezpośrednio z uzasadnienia kasacji, gdzie skarżący nie jest w stanie sprecyzować na jakiej konkretnie podstawie domaga się nadzwyczajnego złagodzenia kary, stosując dodatkowo alternatywę rozłączną, i wprowadza tam podstawę z art. 60 § 2 pkt 2 k.k., o której nie ma mowy w zarzutach kasacyjnych („W przedmiotowej sprawie należy rozważyć na korzyść oskarżonego ewentualną możliwość złagodzenia kary na podstawie art. 60 § 2 pkt 2 k.k. ze względu na postawę sprawcy albo art. 60 § 4 k.p.k. ze względu na ujawnienie przestępstw zagrożonych karą powyżej 5 lat pozbawienia wolności”).

Zarzuty zawarte w pkt. 2a i 2b wskazują na nierzetelność kontroli odwoławczej w zakresie odpowiednio, pominięcia okoliczności łagodzących mogących mieć wpływ na wymiar kary oraz niezastosowania instytucji czynu ciągłego. Przeprowadzona przez Sąd Najwyższy analiza prowadzi jednak do wniosku, że dokonana przez Sąd Okręgowy w P. kontrola odwoławcza spełnia wymogi kontroli wnikliwej, o której mowa w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Niezrozumiałe jest przy tym powiązanie w zarzucie naruszenia ww. przepisów ze

wskazaniem na naruszenie art. 4 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., bowiem te przepisy nie były przedmiotem zarzutu apelacyjnego.

W odniesieniu do kwestii okoliczności łagodzących, mogących mieć wpływ na wymiar kary, należy zauważyć, że Sąd odwoławczy istotnie zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji w zakresie rozstrzygnięcia o karze łącznej pozbawienia wolności, dlatego też zobligowany był wskazać w uzasadnieniu okoliczności determinujące takie rozstrzygnięcie. Spełnił ten wymóg w pkt. 3 uzasadnienia wyroku, odnosząc się do zarzutów nr 4 i 6. Odniósł się tam zarówno do okoliczności łagodzących, jak i obciążających skazanego. Z uzasadnienia Sądu odwoławczego wynika, że suma okoliczności łagodzących, w tym zwłaszcza fakt współdziałania z organami ścigania, została uwzględniona przez Sąd Rejonowy na korzyść oskarżonego w stopniu aż nadto go premiującym. Sąd odwoławczy odniósł się do wskazanych w zarzucie okoliczności łagodzących w postaci starań o wykonanie obowiązku naprawienia szkody, akcentując, że obowiązek ten został dotychczas zrealizowany jedynie symbolicznie, zaś co do aktualnego ustabilizowanego trybu życia skazanego Sąd odwoławczy uznał, że nie przesłania on jego kryminalnej przeszłości. Uzasadniając wymiar kary wskazał równocześnie szereg okoliczności przemawiających za koniecznością zaostrzenia kary łącznej, akcentując przede wszystkim liczbę przestępstw i wymierzenie skazanemu osiemdziesięciu czterech kar jednostkowych roku pozbawienia wolności, co przy pierwotnym wymiarze kary łącznej powodowało faktyczną bezkarność za znakomitą większość popełnionych czynów.

Nie można także stanąć na stanowisku, że nierzetelna była kontrola odwoławcza w przedmiocie możliwości zastosowania instytucji czynu ciągłego. Została ona prawidłowo przeprowadzona, czego wyrazem jest stanowisko w pkt 3 uzasadnienia wyroku, przy odniesieniu się do zarzutu nr 1. Sąd Najwyższy podziela wniosek Sądu Okręgowego, że w realiach sprawy zamiar jaki towarzyszył działaniom skazanego nie może być traktowany jako wymagany w art. 12 § 1 k.k., a analiza ustaleń faktycznych prowadzi do wniosku, że nie sposób uznać, aby skazanemu każdorazowo towarzyszył wymagany tym przepisem ten sam zamiar. Przedmiotowy zamiar pojawiał się bowiem niejako sukcesywnie, w konkretnym układzie faktycznym, był dostosowywany do aktualnej sytuacji, warunków oraz

możliwości działania. Za w pełni trafne i mające istotne znaczenie w realiach niniejszej sprawy należy uznać stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym „warunkiem przyjęcia czynu ciągłego jest wykazanie, że sprawca w chwili podejmowania pierwszego zachowania musi mieć zamiar popełnienia wszystkich zindywidualizowanych, co najmniej w ogólnym zarysie, zachowań, składających się na czyn ciągły” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2018 r., sygn. akt V KK 105/18). Prawidłowo stwierdził Sąd odwoławczy, że taka sytuacja w tej sprawie nie zaistniała.

Mając na względzie powyższe okoliczności należało uznać, że skarżącemu nie udało się wykazać, aby podnoszone w zarzutach kasacyjnych uchybienia prawa materialnego oraz procesowego stanowiły rażące naruszenie prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.